

Huismus- en vleermuisonderzoek Karrevenseweg 2 te Heijen

Aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming

Colofon

Status: Definitief

Project: BE/2019/098

Datum: 11 oktober 2019

Samensteller(s): ing. C.J. Blom

Collegiale toets: ir. T.W.D. Schrader

Opdrachtgever:

BURO SRO OOST B.V.
Sweerts de Landasstraat 50
6814 DG Arnhem

Contactpersoon: dhr. P. de Groot

Disclaimer

Blom Ecologie B.V. is niet aansprakelijk voor schade die voortkomt uit toepassing van de resultaten van werkzaamheden en/of gegevens verkregen van Blom Ecologie B.V.

© Blom Ecologie B.V. / Buro SRO Oost B.V.

Niets uit deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Blom Ecologie B.V. worden gebruikt door derden. Onder gebruik worden alle vormen van kopie, openbaarmaking en elke andere toepassing begrepen. Deze rapportage mag alleen gebruikt worden voor het doel waarvoor het is samengesteld.

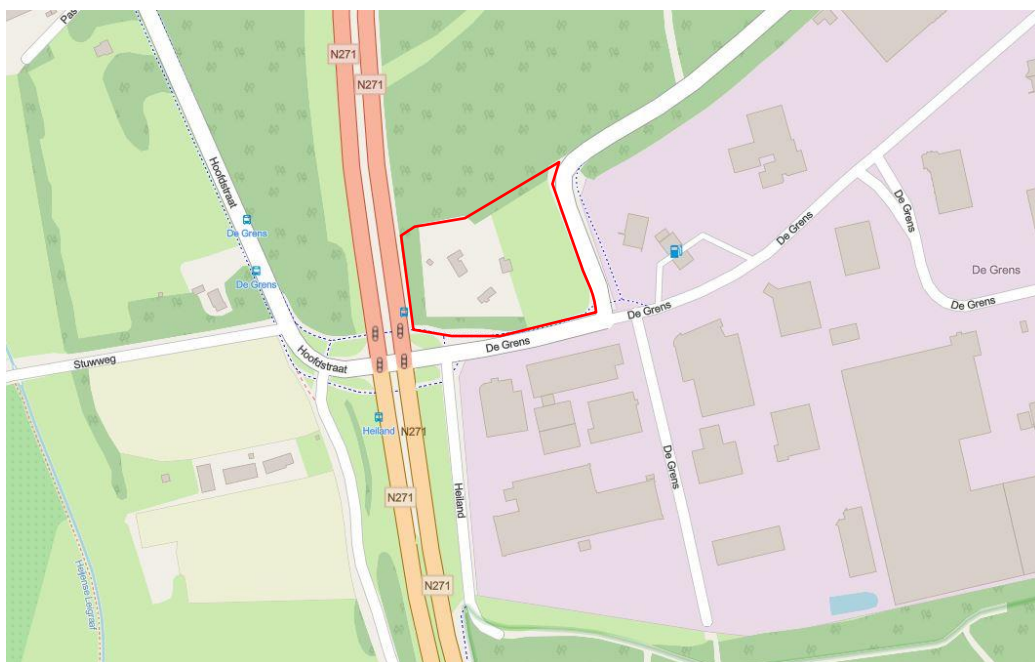
Inhoud

1 Inleiding	5
1.1 Aanleiding en doel	5
1.2 Plangebied	6
1.3 Werkzaamheden	6
1.4 Te verwachten soorten en functies	7
1.5 Kader Wet natuurbescherming	8
2 Methode	9
2.1 Theoretisch kader	9
2.2 Praktische uitvoering	11
2.3 Inventarisaties	13
3 Resultaten	15
3.1 Vleermuizen	15
3.2 Overige soorten	16
4 Conclusie	17
4.1 Vleermuizen	17
4.2 Overige soorten	17
4.3 Vervolgstep(en)	17
5 Bronnen	19

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Aan de Karrevenseweg 2 te Heijen is een vrijstaande woning met 2 schuren, weide, moestuin en vijver gesitueerd. De initiatiefnemer is voornemens de bestaande bebouwing op de planlocatie te saneren, de bomen te kappen en de vijver te dempen ten behoeve van een bedrijventerrein met parkeerplaats. Omdat de beoogde herontwikkeling mogelijk leidt tot overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming is een oriënterend onderzoek uitgevoerd (Schuuring & Rebergen, 2019).

Figuur 1.1 De planlocatie (rood kader) is gelegen aan de Karrevenseweg 2 te Heijen (bron: *arcgis.com*).

Op basis van het oriënterende onderzoek kon de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van huismus en vleermuizen niet worden uitgesloten. Om vast te stellen of het de planlocatie daadwerkelijk een functie heeft voor vorengenoemde soorten was aanvullend onderzoek noodzakelijk. Buro SRO Oost B.V. heeft Blom Ecologie B.V. verzocht dit aanvullend onderzoek uit te voeren. In voorliggende rapportage worden de bevindingen beschreven.

Onderzoeksdoel

In dit aanvullende onderzoek zijn de volgende onderzoeksvragen centraal gesteld:

- Zijn huismus en/of vleermuizen aanwezig in het plangebied?
- Op welke wijze maken de huismus en/of vleermuizen gebruik van het plangebied? Zijn in het plangebied vaste rust- en verblijfplaatsen aanwezig?
- Hebben de voorgenumen activiteiten een negatief effect op de voorkomende soorten en/of de functionaliteit van de verblijfplaatsen en leefomgeving van huismus en/of vleermuizen?

1.2 Plangebied

De planlocatie is gelegen aan de Karrevenseweg 2 te Heijen. Op de planlocatie zijn een woning, opgetrokken uit gemetselde muren zonder spouw en zadeldak met dakpannen, een schuur met carport met gemetselde muren en golfplaten zadeldak, een schuur in slechte staat met gemetselde muren en dakpannen, een overdekte zithoek, weides, een vijver en meerdere loofbomen variërend in grootte en leeftijd aanwezig. Aan de oprijlaan staat aan de noordzijde een rij van acacia's. En nader beschrijving is opgenomen in de quickscan (Schuuring & Rebergen, 2019).

Figuur 1.2 Vooraanzicht van de planlocatie.

1.3 Werkzaamheden

De initiatiefnemer is voornemens om de opstallen en begroeiing op de planlocatie te saneren om hier vervolgens een bedrijventerrein te realiseren. De werkzaamheden zullen op hoofdlijnen bestaan uit:

- 1) Inrichten werklocatie (o.a. opslag materiaal & materieel, vergaderunits en sanitair)
- 2) Uitvoering sloop- en kapwerkzaamheden (o.a. kappen bomen, sloop bebouwing, verwijderen terreininrichting en afvoer materiaal et cetera)
- 3) Bouwrijpmaken beoogde bedrijventerrein (o.a. aanleg nutsvoorzieningen, bouwweg, riool et cetera)
- 4) Uitvoering bouwwerkzaamheden (o.a. beton-, metsel-, metaal-, installatie-, timmerwerkzaamheden etc.)
- 5) Opbreken werklocatie
- 6) Revitalisatie van het buitenterrein

1.4 Te verwachten soorten en functies

Uit het oriënterend onderzoek (Schuurring & Rebergen, 2018) is gebleken dat een aantal bomen op de planlocatie geschikt zijn als verblijfslocatie van een aantal vleermuissoorten (tabel 1. En figuur 3.1). Uit de quickscan bleek dat de bebouwing, behoudens huismus, niet geschikt is als nestlocatie van gierzwaluw en/of ander gebouwbewonende vogelsoorten zoals spreeuw en kauw. Op de planlocatie zijn meerdere bomen aanwezig die potentie hebben als vaste rust- en verblijfslocatie van boombewonende vleermuizen (figuur 1.3). Voor vrijwel alle aangetroffen openingen zijn de aanvliegroutes vrij van versperringen en goed toegankelijk. Aangezien er bij de invliegopeningen sprake is van te weinig plaats, geen spouw, onstabiel microklimaat en/of bufferend vermogen is er alleen sprake van mogelijke kraam-, zomer-, Paar- en winterverblijfplaatsen van boombewonende vleermuissoorten.

Tabel 1.1 De te verwachten beschermde gebouwbewonende soorten op de planlocatie op basis van de uitgevoerde quickscan (Schuurring & Rebergen, 2018)

Soort	Potentie	Overtreding Wet nb ¹
Huismus	Ja dakrand toegankelijk	Mogelijk
Gierzwaluw	Nee, niet toegankelijk	Nee ¹
Vleermuizen	Ja, zie toelichting	Mogelijk
Gewone dwergvleermuis	Ja, zomer- en/of paarverblijfplaats	Mogelijk
Ruige dwergvleermuis	Ja, alle functies	Mogelijk
Gewone grootoorvleermuis	Ja, zomerverblijfplaats	Mogelijk
Watervleermuis	Ja, alle functies	Mogelijk
Rosse vleermuis	Ja, alle functies	Mogelijk
Franjestaart	Ja,, kraam-, zomer- en paarverbl.	Mogelijk
Baardvleermuis	Ja, zomer- /paarverblijfplaats	Mogelijk
Spreeuw (cat. 5)	Nee, niet toegankelijk	Nee ¹
Huiszwaluw (cat. 5)	Nee, geen overstek	Nee ¹
Steenmarter	Nee, niet toegankelijk	Nee ¹

¹ Mogelijk dienen wel mitigerende maatregelen te worden getroffen om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen. Dit is dan duidelijk beschreven in de quickscan.

Figuur 1.3 Potentiele verblijfplaatsen van boombewonende vleermuissoorten op de planlocatie

1.5 Kader Wet natuurbescherming

De soortenbescherming van Wet natuurbescherming valt op grond van internationale verdragen en nationaal beschermde soorten, uiteen in drie verschillende beschermingsregimes. Deze beschermingsregimes betreffen de Vogelrichtlijn (art. 3.1), Habitatrichtlijn (art. 3.5) en de nationaal beschermde soorten (art. 3.10). De bescherming van huismus valt onder de vogelrichtlijn. Binnen de Vogelrichtlijn wordt onderscheid gemaakt tussen soorten waarvan het leefgebied en de nestplaats jaarrond beschermd zijn en de overige broedvogels waarvan de nestplaats en het leefgebied enkel beschermd zijn tijdens de broedperiode. Vleermuizen vallen onder de bescherming van de Habitatrichtlijn. Naar aanleiding van de beoogde werkzaamheden (paragraaf 1.3) kan overtreding van de volgende verbodsbepalingen optreden:

Wnb, art 3.1 lid 2 en 4 (Vogelrichtlijnsoorten)

Lid 2: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid (huismus te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels (huismus) weg te nemen.

Lid 4: Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.

Wnb, art 3.5 lid 2 en 4 (Habitatrichtlijnsoorten)

Lid 2: Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren

Lid 4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid (alle vleermuissoorten) te beschadigen of te vernielen.

2 Methode

2.1 Theoretisch kader

Ten behoeve van ecologische onderzoek naar een aantal beschermde soorten in Nederland zijn door experts richtlijnen opgesteld. Deze richtlijnen zijn in zekere mate juridische kaders gaan vormen bij de toetsing van onderzoeken op juistheid en volledigheid. Voor de huismus zijn deze richtlijnen vastgelegd in de Kennisdocumenten (BIJ12, 2017). Voor vleermuizen geldt het Vleermuisprotocol (NGB, 2017) als richtlijn. De richtlijnen worden met enige regelmaat door de opstellers geëvalueerd en indien noodzakelijk aangepast. De uitgangspunten zoals deze zijn geformuleerd in de richtlijnen vormen de basis voor het soortspecifieke onderzoek wat wordt uitgevoerd door Blom Ecologie B.V. In tabel 2.1 wordt voor de desbetreffende beschermde gebouwbewonende soorten beknopt weergegeven wat de onderzoeksperioden en methode zijn

Tabel 2.1 Samenvatting van de uitgangspunten ten behoeve van vleermuisonderzoek zoals deze zijn geformuleerd in het Vleermuisprotocol en de Soortinventarisatieprotocollen.

Huismus
<i>Nest:</i> Aantoonbaar door: - Visueel onderzoek in periode 1 april t/m 15 mei (2x veldbezoek avond/ochtend) - Visueel onderzoek in de periode 10 maart t/m 20 juni (4x veldbezoek avond/ochtend) - Inspectie (oplichten dakpannen) in de periode 15 september/1 maart (1x veldbezoek) <i>Functioneel leefgebied:</i> Bestaat met name uit foerageer en slaapplekken. Wordt vastgesteld door waarnemingen en gedrag van alle aanwezige huismussen. (Kennisdocument huismus BIJ12)
Vleermuizen
<i>Kraamverblijfplaats:</i> Aantoonbaar door onderzoek in de periode (15 mei) 1 juni t/m 15 juli (1 augustus) (2x veldbezoek). Indien meerdere soorten worden meegenomen kan het aantal veldbezoeken oplopen tot 3. Onderzoek is visueel en gericht op in- of uitvliegende individuen. Onderzoek wordt uitgevoerd m.b.v. een batdetector. <i>Zomerverblijfplaats:</i> Aantoonbaar door onderzoek in de periode (1 april) 15 mei t/m 15 augustus (1 november) (2x veldbezoek). De periode is sterk afhankelijk van de soort, indien meerdere soorten worden meegenomen kan het aantal veldbezoeken oplopen tot 3. Onderzoek is visueel en gericht op in- of uitvliegende individuen. Onderzoek wordt uitgevoerd m.b.v. een batdetector. <i>Paarverblijfplaats:</i> Aantoonbaar door onderzoek in de periode (15 juli) 15 augustus t/m 15 september (1 nov) (2x veldbezoek). De periode is sterk afhankelijk van de soort, indien meerdere soorten worden meegenomen kan het aantal veldbezoeken oplopen tot 3. Onderzoek is visueel en gericht op in of uitvliegende individuen, territoriaal gedrag en sociale geluiden. Onderzoek wordt uitgevoerd m.b.v. een batdetector. <i>Vervolg op volgende pagina</i>

Winterverblijfplaats:*

Onvolledig inspecteerbare winterverblijfplaatsen kunnen voor de boombewonende vleermuizen kunnen onderzocht worden door 1 bezoek in de periode (15 oktober) 1 december – 1 maart (1 april). Onderzoek wordt uitgevoerd met een batdetector eventueel in combinatie met een warmtebeeldcamera. Voor overige soorten met inspecteerbare verblijfplaatsen 1 locatie- bezoek in de periode (15 oktober) 1 december – 1 maart (1 april).

** Voor de meeste soorten geldt dat een winterverblijfplaats vaak ook in gebruik is t.b.v. een andere functie (bijv. kraam-, zomer- en/of paarverblijfplaats). Het vaststellen van winterverblijfplaatsen d.m.v. zichtwaarnemingen is erg onzeker (Vleermuisprotocol). Daarnaast dienen bomen met holtes voldoende bufferend vermogen te hebben om te kunnen functioneren als winterverblijfplaats. De bomen op de planlocatie zijn vanwege de diameter van de bomen of aannemelijk beperkte inrotting slechts beperkt geschikt. Derhalve is besloten om de bomen als zijnde niet in gebruik als winterverblijfplaats als andere functies ook niet zijn aangetoond.*

Essentieel foerageergebied¹:

Aantoonbaar door onderzoek in de periode (1 april) 15 april t/m 1 oktober (1 nov) (2x veldbezoek). De periode is sterk afhankelijk van de soort, indien meerdere soorten worden meegenomen kan het aantal veldbezoeken oplopen tot 3. Onderzoek is visueel en gericht op foeragerende individuen. Onderzoek wordt uitgevoerd m.b.v. een batdetector.

Essentiële vliegroute¹:

Aantoonbaar door onderzoek in de periode (1 april) 15 april t/m 15 september (1 okt) (2x veldbezoek). De periode is sterk afhankelijk van de soort, indien meerdere soorten worden meegenomen kan het aantal veldbezoeken oplopen tot 3. Onderzoek is visueel en gericht op migrerende individuen. Onderzoek wordt uitgevoerd m.b.v. een batdetector eventueel in combinatie met een zaklamp of warmtebeeld.

(Kennisdocument Gewone dwergvleermuis, BIJ12. & Vleermuisprotocol, maart 2017)

¹ Onder een essentieel foerageergebied wordt verstaan een foerageergebied dat van wezenlijk belang is voor het functioneren van de voortplantingsplaats of rustplaats wanneer er geen alternatieve foerageergebieden zijn om eventuele aantasting daarvan op te vangen. Onder een essentiële vliegroute wordt verstaan een vliegroute die van wezenlijk belang is als er geen goede alternatieve vliegroute is om vanuit de voortplantingsplaats of rustplaats een essentieel foerageergebied te bereiken of omvliegen vanuit de voortplantingsplaats of rustplaats naar een essentieel foerageergebied via een alternatieve route teveel energie kost (o.a. uitspraak RvS 201708426/1/R2, 3 juli 2019, ECLI:NL:RVS:2019:2169).

2.2 Praktische uitvoering

De praktische uitvoering valt uiteen in standaardprocedure tijdens elk veldbezoek, de reactieve onderzoekswijze die gehanteerd wordt en, indien van toepassing, de aanvullende onderzoeksmethodes.

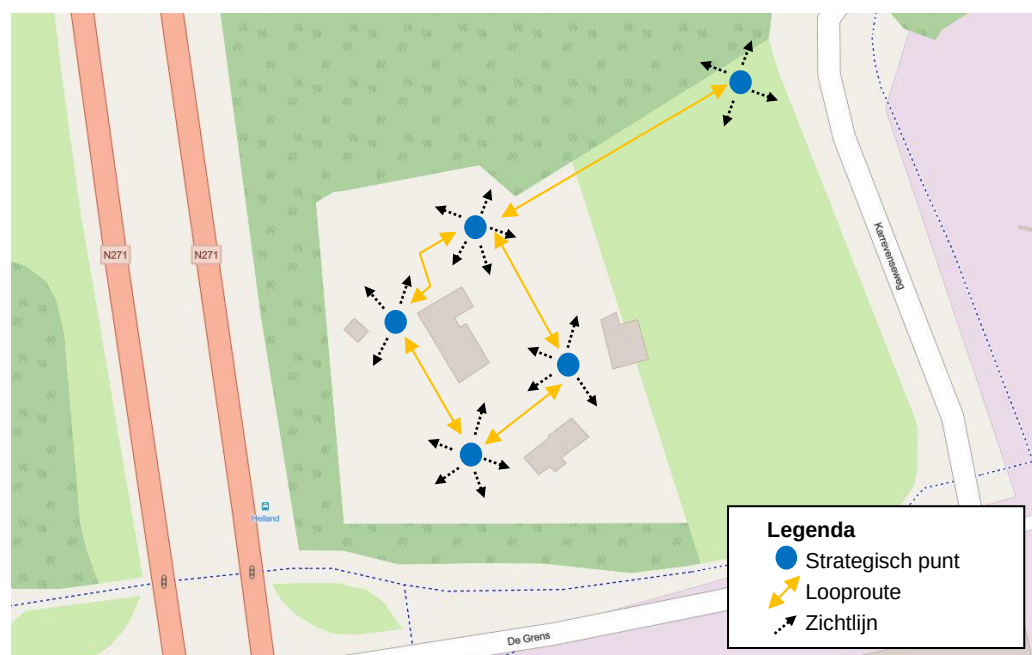
Procedure

Op basis van de te verwachten soorten en de relatieve potentie voor deze soorten binnen het plangebied wordt het aanvullende onderzoek ingericht. Voorafgaand aan de daadwerkelijke uitvoering wordt bekeken vanaf welke posities de planlocatie (bomen en dakranden met potentie) het meest efficiënt (strategisch) kan worden onderzocht. De strategische punten, looproute en zichtlijnen zijn afhankelijk van de aanwezigheid van obstakels, wandelpaden, struiken/bomen, verlichting en diverse typen van bebouwing. Tevens zijn deze afhankelijk van de te onderzoeken soortgroep. In figuur 2.1 worden de strategische punten en de meest gebruikte looproutes weergegeven.

De procedure tijdens ieder veldbezoek was als volgt:

1. Bepalen strategische punten voorafgaand aan start onderzoek. Als het een vervolgronde betreft worden de resultaten van de eerdere rondes hierin meegenomen;
2. Controle gevels op aanwezigheid van uitwerpselen onder en/of tegen de gevels. Eventueel navraag bij bewoners/gebruikers op (recente) activiteit van vleermuizen¹;
3. Start/uitvoering onderzoek/bezetting strategische punten en uitvoering conform reactieve onderzoekswijze;
4. Afronding onderzoek, bespreken met collega('s) van tussentijds resultaat, eventuele onduidelijkheden over verblijfplaatsen en waarnemingen worden in dit stadium goed ondervangen.

¹Op basis van uitwerpselen kan vaak een goede eerste indruk worden verkregen waar (grotere) verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn.

Figuur 2.1 Overzicht van de strategische punten en de meest gebruikte looproutes op de planlocatie.

Reactieve onderzoekswijze

Binnen de kaders van de Kennisdocumenten en het Vleermuisprotocol (tabel 2.2) is de onderzoekswijze vormvrij. Afhankelijk van omstandigheden zoals de relatieve potentie, ervaring, moment van onderzoek het aantal onderzoekers, en dergelijke, worden door de diverse onderzoeksbureaus op verschillende wijze onderzoek uitgevoerd. Aangezien de te onderzoeken soorten veelal voorkeur hebben voor bepaalde type verblijfsplaatsen en leefgebied wordt door Blom Ecologie B.V. reactief onderzoek uitgevoerd. Dit type onderzoek houdt vast aan strategische punten en looproutes waarbij het geobserveerde gedrag van de te onderzoeken soort en de lokale omstandigheden leidend zijn voor de keuze van de strategische punten of looproute en de verblijfsduur per punt. De strategische punten worden bepaald op locatie voorafgaand aan de start van een onderzoek door een visuele beoordeling op de actuele potentie voor de soort in kwestie. Deze punten kenmerken zich door goed overzicht binnen het plangebied en zicht op zoveel mogelijk potentiële in- of uitvliegopeningen.

Het aanvullend onderzoek vleermuizen wordt uitgevoerd door een combinatie van strategische punten en looproutes. Tijdens eerste onderzoek (zowel in het voorjaar als najaar) worden strategische punten ingenomen. Op het moment dat er sprake is van uitvliegende vleermuizen beweegt de onderzoeker zich in tegenovergestelde richting (dus de vleermuis tegemoet) naar het volgende strategische punt om zo een eventueel tweede of daaropvolgende uitvliegend individu, en uiteindelijk zo mogelijk de kolonieverblijfplaats, te lokaliseren. Hierbij blijft de nadruk op de woningen die binnen het plangebied vallen. Tijdens de vervolgonderzoeken wordt per seizoen de strategische punten ingenomen waar op dat moment de hoogste trefkans is. Afhankelijk van het doel van het aanvullend onderzoek (e.g. kraamverblijfplaatsen, functioneel leefgebied e.d.) wordt de nadruk gelegd op strategische punten (zomerverblijfplaatsen, vliegroutes) of strategische looproutes (paarverblijfplaatsen, winterzwermverblijfplaatsen).

Voor alle onderzoeken geldt dat tijdens de rondes de keuze van strategische punten en/of looproutes beïnvloed worden door veranderende omstandigheden. Dit kan zijn een plotselinge verandering van windrichting, sterke toename of afname van windkracht, defecte straatverlichting en dergelijke. Het aantal factoren die bepalen waarom een onderzoeker juist de ene richting meer op kijkt dan de andere of er juist voor kiest af te wijken van een gebruikelijke route (door bijv. buurtbewoners die de onderzoeker aan de praat houden, hondenuitlaters of dergelijke) zijn niet of nauwelijks definieerbaar.

De wijze van onderzoek verschilt, met in achtname van de randvoorwaarden van het vleermuisprotocol en Kennisdocumenten, dus per datum, per loopronde en per moment. Er is derhalve geen sprake van vaste transecten maar veel eerder van diverse looproutes naar strategische punten waarbij de frequentie van stilstaan en beweging afhankelijk zijn van de omstandigheden op dat moment.

2.3 Inventarisaties

Veldbezoeken

De planlocatie is 6x bezocht door medewerkers van Blom Ecologie B.V. (tabel 2.2). Tijdens deze bezoeken zijn de planlocatie en de directe omgeving onderzocht op de aanwezigheid van huismus en vleermuizen. Tijdens het onderzoek is met name gelet op nestindicerend gedrag van huismus alsmede foeragerende/communicerende vleermuizen. Tevens is gelet op de veelgebruikte structuren door huismus en vleermuis voor het bepalen van het functioneel leefgebied.

Tabel 2.2 *Veldbezoeken op de planlocatie, met per veldbezoek welke functies onderzocht worden en het aantal waarnemers dat is ingezet. De weersomstandigheden voldeden aan de minimumcriteria zoals opgenomen in de Kennisdocumenten Huismus en het Vleermuisprotocol (2017).*

Veldbezoek	Functie	Aantal pers.	Datum	Zon ▼ ▲	Tijd	Weersomstandigheden
Huisumus 1	Nest + leefgebied	1	10-04-2019	06.53	07.30-09.30	2/8, droog, 2-3 Bft, 2°C
Huisumus 2	Nest + leefgebied	1	24-04-2019	06.24	07.00-09.00	0/8, droog, 1-2 Bft, 8°C
Vleermuizen 1	Kraam + zomer	1	24-04-2019	06.24	03.45-06.30	0/8, droog, 1-2 Bft, 8°C
Vleermuizen 2	Kraam + zomer	1	13-06-2019	22.00	21.45-00.00	7/8, droog, 0-1 Bft, 12°C
Vleermuizen 3	Kraam + zomer	1	18-07-2019	21.42	21.30-23.45	8/8, droog, 0-1 Bft, 19°C
Vleermuizen 4	Paar	1	05-08-2019	21.20	22.15-00.15	8/8, droog, 0-1 Bft, 21°C
Vleermuizen 5	Paar	1	27-08-2019	20.31	22.00-00.00	0/8, droog, 0-1 Bft, 22°C

Gebruikte materialen

Het huismusonderzoek is uitgevoerd met behulp van een verrekijker. Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd met behulp van een verrekijker en batdetector, type Petterson 240x. Dit type batdetector is *heterodyne* en heeft een *time expansion* functie. De *time expansion* functie maakt het mogelijk de geluidopnames te vertragen waardoor nauwkeurige analyse van de hoog frequent geluiden uitgevoerd kunnen worden. Geluidswaarnemingen zijn eventueel opgenomen met een opnameapparaat van het merk Roland, type R-07. Indien inventarisatie in het veld niet mogelijk was zijn geluiden geanalyseerd met behulp van de software BATSOUND.

3 Resultaten

3.1 Huismus

Waarnemingen en aantallen

Tijdens de onderzoekrondes zijn geen huismussen (*Passer domesticus*) visueel waargenomen. Gedurende het onderzoek op 24 april 2019 zijn huismussen gehoord op het bedrijventerrein De Grens, er zijn echter geen individuen waargenomen. Naar schatting betrof het slechts enkele individuen (maximaal 5).

Nesten

Gedurende het onderzoek zijn in de woning of andere bebouwing geen nesten van de huismus vastgesteld.

Functioneel leefgebied

Op de gehele planlocatie zijn geen huismussen waargenomen. De planlocatie maak derhalve aannemelijk geen (essentieel) onderdeel van het functioneel leefgebied van huismus.

3.2 Vleermuizen

Soorten

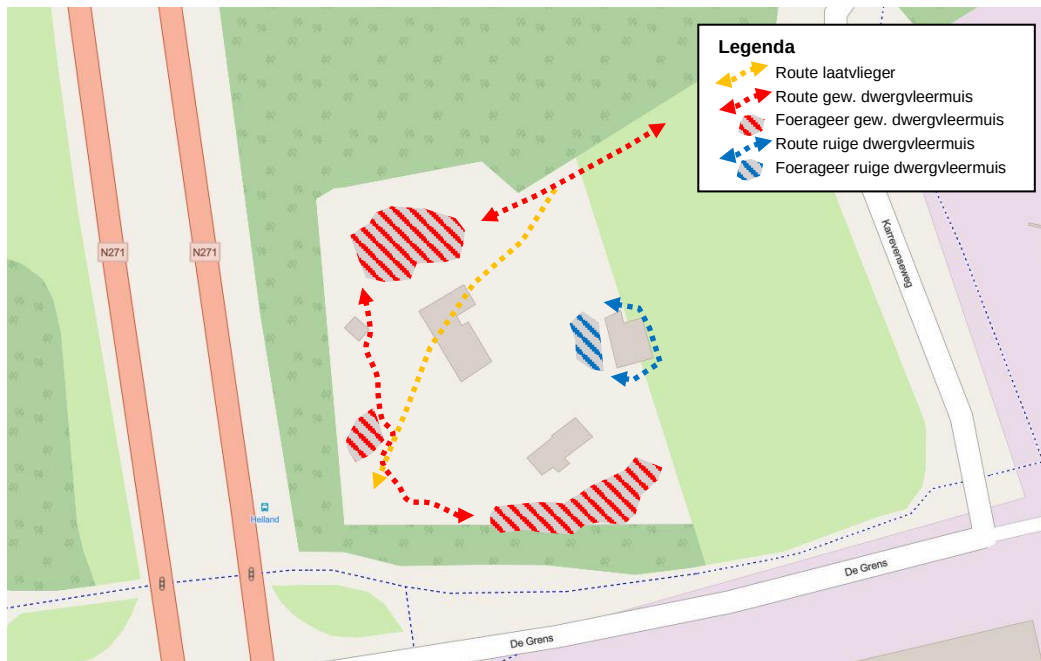
Tijdens de onderzoeksrondes zijn in totaal drie vleermuissoorten waargenomen binnen of in de directe nabijheid van het plangebied. Het betreft de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger. De meest waargenomen soort betrof de gewone dwergvleermuis. Tijdens piekmomenten tijdens de voorjaarsrondes zijn in totaal 3 individuen waargenomen, tijdens de najaarsrondes betrof dit 1 individu.

Verblijfplaatsen

Gedurende het onderzoek zijn op de planlocatie en in de directe omgeving hiervan zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld.

Vliegroutes en foerageergebieden

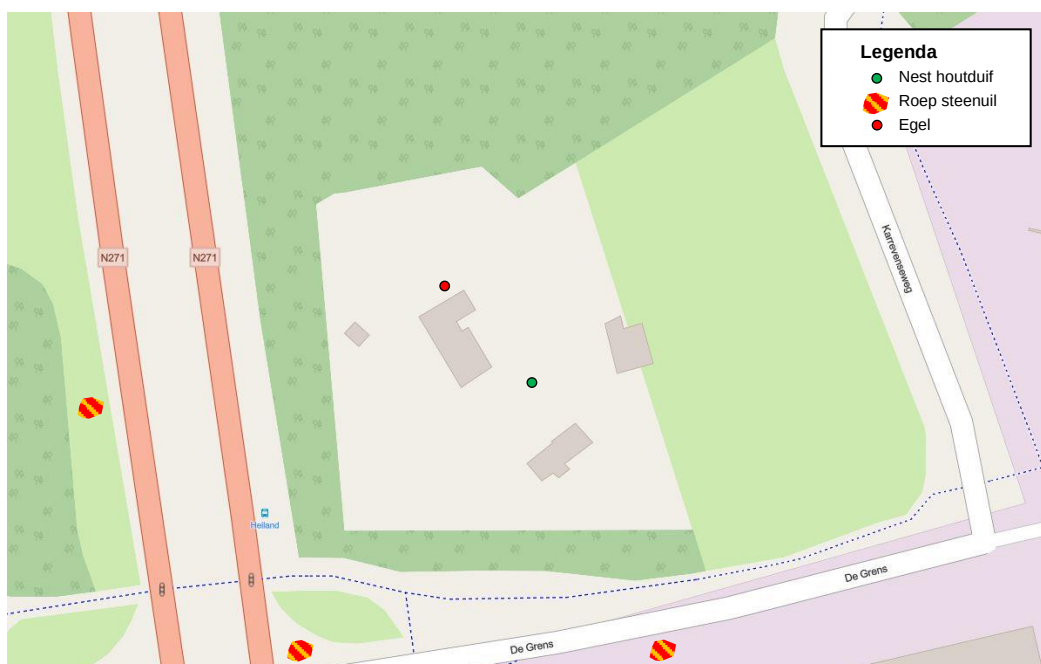
Binnen het plangebied was sprake van (veelal kort, 0-5 min) foeragerende vleermuizen (figuur 3.1). Het veldbezoek op 8 juli 2019 vormt hierop een uitzondering, tijdens een groot deel van het veldbezoek foerageerde aan de voorzijde van de woning (boven de vijver) en aan de achterzijde van de woning (langs de groenstrook) één gewone dwergvleermuis. Op basis van het aantal waargenomen individuen is de aanwezigheid van een veel gebruikte of relevante vliegroute echter uitgesloten. De waargenomen individuen verspreiden zich tevens diffuus door het plangebied waardoor er geen sprake is van de aanwezigheid van een vaste vliegroute. Territoriale vliegroutes behorende bij de paarverblijfplaatsen zijn eveneens niet waargenomen op of nabij planlocatie. Foeragerende gewone dwergvleermuizen zijn waargenomen ter hoogte van de tuin aan de voor- en achterzijde van de woning. Gelet op het aantal aangetroffen foeragerende en passerende individuen, alsmede de verblijfsduur op de planlocatie, heeft de planlocatie geen relevante betekenis voor de gewone dwergvleermuis en/of ruige dwergvleermuis als foerageergebied.

Figuur 3.2 De planlocatie wordt door gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger gebruikt tijdens het foerageren (bron kaart: ArcGis).

3.2 Overige soorten

Naast de te onderzoeken soorten waarvoor het voorliggend onderzoek is uitgevoerd zijn tijdens de veldbezoeken de volgende soorten waargenomen: egel, houtduif, merel, steenuil (roep), koolmees, gaai, tjiftjaf, bonte specht, lijster, roodborst, winterkoning, witte kwikstaart, buizerd, fitis en zwarte kraai. Deze waarnemingen bestaan met name uit overvliegende, rustende of foeragerende vogels. Er zijn (behoudens de nestlocatie van houtduif) geen nestlocaties of verblijfplaatsen van deze soorten waargenomen.

Figuur 3.3 De planlocatie wordt algemene soorten gebruikt als leefgebied (bron kaart: ArcGis).

4 Conclusie

4.1 Huismus

In de periode april 2019 is onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van de huismus in de woningen aan de plangebied. Het onderzoek is uitgevoerd conform de bepalingen in het Kennisdocument huismus (BIJ12, 2017a). Tijdens het onderzoek is vastgesteld dat de gebouwen en de beplanting op de planlocatie geen functie heeft voor huismus. Er behoeft derhalve geen ontheffing van de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd.

4.2 Vleermuizen

In de periode april t/m augustus 2019 is onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van vleermuizen in de bomen op de planlocatie aan de Karrevenseweg 2 te Heijen.. Het onderzoek is uitgevoerd conform de bepalingen in het vleermuisprotocol (NGB, 2017). Tijdens het onderzoek is vastgesteld dat de bomen op de planlocatie geen functie hebben als vaste rust- en verblijfplaats (zomer- en paarverblijf) van vleermuizen. De planlocatie maakt (in beperkte mate) onderdeel uit van het leefgebied van gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger. Als gevolg van de beoogde werkzaamheden gaan geen verblijfplaatsen van vleermuizen verloren. Tevens leidt de beoogde herinrichting van het terrein niet tot een significante aantasting van het leefgebied van vleermuizen en specifiek vorengenoemde soorten. Er behoeft derhalve geen ontheffing van de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd.

4.3 Overige soorten

Het onderzoek beperkte zich in beginsel tot het vaststellen van de aan- dan wel afwezigheid van vleermuizen. Tijdens het onderzoek is tevens gelet op nesten van en/of verblijflocaaties van andere soorten op de planlocatie. Er zijn behoudens, een nest van houtduif, geen nesten van overige soorten aangetroffen binnen of nabij het plangebied. Zoals beschreven staat in de vogelrichtlijn zijn alle vogels in Nederland beschermd tijdens het broedseizoen (indicatief betreft dit de periode 15 maart t/m 15 juli). Om overtreden van de Wet natuurbescherming te voorkomen dienen werkzaamheden die mogelijk leiden tot verstoring of aantasting van nesten buiten het broedseizoen uitgevoerd te worden.

4.4 Vervolgstap(pen)

Voor de uitvoering van de werkzaamheden is geen ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig. Gedurende de uitvoering dient rekening te worden gehouden met de (mogelijke) aanwezigheid van algemene soorten. In de quickscan (Schuuring & Rebergen, 2018) zijn maatregelen opgenomen waarmee wordt voldaan aan de Algemene zorgplicht. Vervolgstappen zijn niet noodzakelijk.

5 Bronnen

BIJ12, 2017a. Kennisdocument Huismus *Passer domesticus*. BIJ12, Utrecht

BIJ12, 2017b. Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. BIJ12, Utrecht

BIJ12, 2017c. Kennisdocument Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*. BIJ12, Utrecht

Schuuring, S. & K.J. Rebergen, 2018. Oriënterend onderzoek naar beschermde flora en fauna aan de Karrevenseweg 2 te Heijen. Blom Ecologie B.V., Waardenburg

NGB, 2017. Soortinventarisatieprotocol(len), versie juli 2017

NGB, Zoogdiervereniging en GaN, 2017. Vleermuisprotocol, versie maart 2017

Websites

www.arcgis.nl

www.vleermuisprotocol.nl

